

Americanii iubesc enorm spectacolul. Au tendința de a da nume (aproape) fiecărei zile, de a o transforma într-o dată cu semnificație și de a sărbători. Marți, 5 februarie, a fost SUPERTUESDAY, marea seară electorală, când 24 de state și-au ales favoriții în cursa pentru Casa Albă. Posturile TV au luat foc. De fapt, ajunseseră la incandescență cu multe zile înainte. M-a prins atmosfera, m-a captivat spectacolul, am rămas strâns conectat la tensiunea, mereu în creștere, a evenimentelor. La asta se pricep foarte bine televiziunile de peste Ocean: să te țină în priză, prizonier al micului ecran, să te determine să privești, așa cum vor ele, o realitate învelită ingenios în ambalaj cu "sclipici". Așa încât ele reușesc să te facă să vezi ceva care s-ar putea să nu arate întocmai așa cum îl vezi tu!

Așadar, televiziunile au prezentat fără întrerupere disputa pasionantă pentru nominalizare, îndeosebi în tabăra democraților, dintre Hillary Clinton și Barack Obama, pentru că la republicani deznodământul părea deja cunoscut. A ieșit așa cum estimau analiștii: John McCain a devenit republicanul cu cele mai mari șanse la Casa Albă, iar, în

În lumea de peste Ocean

LUPTĂ ȘI SPECTACOL!

● Corespondență din SUA

Colonel (r) Ion SOFRONIE

celălalt mare partid, doamna Clinton și senatorul Obama aleargă în continuare, umăr la umăr. Ce am înțeles eu urmărind cu sufletul la gură acest scrutin preliminar maraton, această consultare de proporții fără precedent? Această campanie pare a fi cea mai costisitoare din istoria Americii, putându-se ajunge chiar la imensa suma de trei miliarde de dolari!

Dar, dincolo de cifre, calcule, estimări, mi-am întărit convingerea că aici, în Statele Unite, campania pentru alegeri are într-adevăr caracter de masă, că există o largă implicare. Simplită cetățeni contribuie, din proprie inițiativă, cu diverse sume de bani în folosul candidaților preferați. Foarte mulți oameni țin să comunice direct cu favoriții, prin scrisori, telefonic, prin internet, transmit mesaje de susținere în cadrul emisiunilor tv. Se fac auzite opinii lipsite de complezență și întrebări, destule incomode, de genul celor adresate în cadrul emisiunilor *Independents Day* de către cetățeni cu orientare politică neutră, neînscrși într-un partid. Milioane de oameni participă la întrunirile cu candidații desfășurate în fiecare stat, care se transformă în adevărate spectacole electorale. Dincolo de susținerea unor personalități, a multor actori îndrăgiți de public, candidații beneficiază de munca entuziastă a mii de voluntari înrolați în echipele de campanie. Important rămâne, desigur, sprijinul celor apropiați. Am văzut cum fiecare *speech* al doamnei Obama, prezența copiilor aduc un bonus de imagine posibilului viitor președinte de culoare, cum de capitalul de popularitate al lui Bill Clinton beneficiază din plin doamna Hillary.

Mi-am dat seama că mediul politic american este unul foarte deschis competiției, că admite pe scenă doar actori credibili, candidați testați în interminabile turnee, adevărate turniruri electorale. Mulți intrați în luptă, putini aleși! Cine va învinge oare? Republicanul McCain, erou al războiului din Vietnam, aflat în 1967 la un pas de a-și pierde viața, captiv, timp de șase ani, ca prizonier de război? Despre el aici se spune *Underdog on top*, dacă am înțeles eu bine, cetățeanul de rând, fără șansă conduce cursa! Oricum, venerabilul senator, care aleargă tinerește, se adresează alegătorilor cu studiul îndemn *vă cer umil să mă votați!* Și promite că, dacă va ajunge președinte, îl va urmări pe teroristul Bin Laden până la porțile Iadului și îl va aduce în justiție! Se va impune Barack Obama, susținătorul mesajului *We can believe in CHANGE!*, care crede deci, în lupta pentru schimbare în Statele Unite, cea mai importantă pentru el fiind chiar prezența unui lider de culoare la Casa Albă, primul din istoria țării? Va învinge Hillary Clinton, promotore a unei campanii electorale dure, cu un stil bătaios, deși afirmă că dorește să pună capăt războiului din Irak și retragerea imediată a trupelor? Alergând, de regulă, după metafore, ziaristii folosesc hiperbola: *Mrs Clinton tries to stave (... surge!)*, doamna Clinton încearcă să zdrobească totul în cale, se năpustește ca potopul...

Ce-i drept a venit și potopul, dar nu de pe scena politică, ci din cer. SUPERTUESDAY s-a terminat tragic în câteva state din Sudul Americii când tornade și furtuni devastatoare au lovit din plin, făcând peste 55 de victime, rănind sute de oameni, distrugând și avariind grav o mulțime de clădiri. Imediat televiziunile s-au focalizat pe dezastru. Dar lupta electorală televizată nu s-a încheiat...

VA FI DESCIFRAT PUTIN LA BUCUREȘTI?

General-maior (r) Mihai MĂRGĂRIT

NATO l-a invitat pe președintele rus, Vladimir Putin, la Summit-ul de la București. Începând cu alăturarea Rusiei la Consiliul de Cooperare Nord-Atlantic în 1991, s-a ajuns la un parteneriat instituționalizat, stabil și puternic, prin intermediul Consiliului Comun Permanent, vizând întărirea securității și stabilității în regiunea euroatlantică, conform Actului de Constituire NATO - Rusia, din 1997. Evident că, între cele două părți, există deosebiri de interese. Forumul creat are tocmai rolul de a le sesiza și a le găsi rezolvări constructive.

ANVERGURĂ INTERNAȚIONALĂ

Agenda acestui Summit este atât de importantă, încât nici chiar acutizarea unor divergențe nu justifică refuzul dialogului deschis. Mai mult, această reuniune a aliaților are o anvergură internațională deosebită, atestată de prezența unor invitați de prim-rang, precum Bush, Sarkozy și Angela Merkel. Iată de ce Putin nu și-ar fi putut permite să lipsească. Evenimentul pare să fie și cel mai scump Summit din ultimii ani (circa 30-35 milioane de euro!). Atmosfera premergătoare este una constructivă, precum la recenta sesiune informală bilaterală a Consiliului NATO - Rusia, unde au participat miniștrii aliați ai

apărării și primul adjunct al ministrului apărării rus, Alexander Kolmakov. Aici s-au discutat aspecte ale Tratatului Forțelor Convenționale din Europa (CFE), proiecte comune de viitor, dar s-a și menționat succesul exercițiului comun, derulat în ianuarie a.c., în Germania. Ulterior, cea de-a 44-a Conferință Internațională privind Politica de Securitate, de la München, din 8-9 februarie a.c., a constituit un cadru favorabil schimbului de opinii între principalii lideri politici și politico-militari din lume. La ambele evenimente nu s-au înregistrat poziții de nedepășit.

De altfel, Occidentul a acordat permanent credibilitate politicii președintelui Putin. Iar invitația NATO de a veni la București se înscrie în normalitatea relațiilor bilaterale. Este recunoașterea contribuției sale la construcția acestor relații, deoarece, la data Summit-ului, Rusia ar putea să aibă deja un nou președinte, chiar dacă transferul de putere se prevede a fi oficializat în luna mai. Invitarea lui Putin sprijină indirect pe Medvedev, favoritul lui, în alegerile prezidențiale. Acesta ar putea oferi garanția continuității dialogului NATO - Rusia. Putin, încă președinte în exercițiu, poate fi mai tranșant la Summit, dar eventualele sale atitudini dure nu vor reprezenta *ad litteram* liniile directoare ale politicii externe viitoare ale Rusiei.

DE LA ZGOMOTE LA DISCUȚII APRINSE

Nu trebuie să alarmeze pe nimeni nici recentul *incident* din vestul Oceanului Pacific. Cele două bombardiere rusești, care au survolat la joasă altitudine portavionul american "Nimitz", au generat doar *zgomote*, într-un *concert politic*, înțelese de militari cu reflexe ce se credeau deja pierdute în istorie. Aceste *zgomote* nu au determinat SUA să protesteze oficial. Militarii americani și-au făcut în liniște datoria, avioane F-18 însoțind bombardierele rusești până la ieșirea din zonă. Probabil că Robert Gates, secretarul american de stat al apărării, a discutat acest *incident* cu vicepremierul rus Ivanov, la München, la recenta Conferință Internațională privind Politica de Securitate.

Fără îndoială, Consiliul Rusia - NATO va înregistra discuții aprinse. Am în vedere Memorandumul Rusiei asupra participării la CFE, planurile de răspuns ale Moscovei la amplasarea unor elemente ale scutului antirachetă al SUA în Europa de Est, probleme legate de apropierea de NATO a fostelor republici sovietice Ucraina și Georgia și, evident, problema Kosovo. Pozițiile nu vor fi totuși rigide, existând posibilitatea unor ajustări de ambele părți. Vor putea apărea și propuneri surpriză care vor deschide calea unor noi negocieri și acorduri. La Summit-ul propriu-zis, Croația, Macedonia și Albania ar putea primi invitația de aderare, având în vedere că Rusia revine în forță pe arena internațională, dorind să-și consolideze poziția, inclusiv în Serbia. Decizia invitării celor trei state menționate este una internă a NATO, probabil favorabilă, după cum declara secretarul general Jaap de Hoop Scheffer.

MIZA PE OCS

Obstrucțiile Rusiei vizează direct doar Ucraina și Georgia. Vizita Iuliei Timoșenko la Cartierul General al NATO, din 29 ianuarie a.c., fortifică cursul politicii externe ucrainene - dorința de integrare în NATO, intenție exprimată anterior și de Georgia, prin referendum. Șansele Georgiei și Ucrainei pot fi considerate reale. Ele au trecut deja câteva etape, Planul de Acțiuni Ucraina -

NATO și Dialogul Intensificat, urmând apoi etapa finală - Planul de Acțiuni pentru Aderare. Ucraina își dă seama că trebuie să opteze rapid între CSI și UE, respectiv între Tratatul de la Bișkek de Securitate Colectivă și NATO. Spațiile CSI și ale Organizației pentru Cooperare Shanghai (OCS) cuprind regimuri autoritare sau semiautoritare, economii slab dezvoltate și societăți civile marginalizate. Independența Ucrainei ar contrabalansa interesele geopolitice ale Rusiei și eforturile ei de a-și impune pretențiile în spațiul ex-sovietic.

OCS este creația lui Putin. În 2001, el a transformat Organizația "Shanghai Five" în OCS, prin includerea Uzbekistanului. Este ușor de constatat că, pe zi ce trece, OCS se transformă dintr-o uniune formată pe criterii economice într-un bloc militar-politic ce pare să-și propună diminuarea influenței SUA și NATO în Asia Centrală. Moscova dorește extinderea, în continuare, a OCS, în special prin aderarea Iranului. Acest lucru nu s-a realizat datorită opoziției ferme a Chinei. Totuși, președintele iranian Ahmadinejad a fost invitat la Summit-ul OCS în fiecare an de când este în funcție. În 2006 și 2007, el a cerut țărilor membre să se alieze în lupta împotriva dominației americane în lume. Oare în conceptul lui Putin privind dezvoltarea socioeconomică pe termen lung (până în 2030) a Rusiei, reiterat la recenta ședință a Consiliului de Stat, ar putea fi identificată și OCS ca mijloc de realizare a obiectivelor sale ambițioase de a intra în rândul liderilor economici mondiali? El a mai menționat că, la nivel mondial, s-a declanșat o nouă escaladare a cursei înarmărilor, subliniind că „din păcate, nu noi am început-o”. Anterior, „pe parcursul unor zeci de ani, am îndeplinit toate înțelegerile internaționale. Am lichidat bazele militare din Cuba și din Vietnam. Ce am primit? Noi baze americane în România și în Bulgaria”. De aceea, „este necesară o nouă strategie de construcție a forțelor armate până în 2020, luând în calcul noile amenințări”. Intenția lui Putin ar putea fi: OCS = al doilea pol de putere mondială.

ENIGMATICUL ȚAR

Nu-l văd pe Putin, un înalt comisar al ONU, părăsind Kremlinul sau așteptând la poarta acestuia ca premier. Este tânăr încă și, bineînțeles, cu o notorietate (inter)națională certă, dobândită ca președinte. Sunt argumente forță care-l determină să rămână în slujba "intereselor tradiționale" ale Rusiei. Mulți ruși și-au pus speranța în el. Este conștient că toți conaționali săi alcătuiesc un "popor țarist", ce nu poate trăi fără... țar.

În Capitala României, liderul de la Moscova poate fi suficient de abil să nu-și dezvăluie încă rolul pe care probabil și l-a proiectat, pe termen mediu, în evoluția politică, economică și militară a Rusiei. Reținerea e motivată doar de timpul impus de considerente economice. Va fi descifrat Putin la București?